

بیو قش سخت دل ذیوانه چشم
 پر اغان دیده شد در خانه چشم
 بیادش شور بیل زنگ سببه
 هر کس فیض حیرش میکن نظر
 خاکش حمپه خوشید جو شید

مناجات پدرگاه باری

آلمی از غم خون در چگرگنی
 هر گشت آباد چشم آباد تر کن
 دخرا فسرد کیا در قرار است
 آلمی اتش عشق حبکر سیر
 دل افسده را زینه بر کش
 ولی ده سر سبر عشق و همه سور
 ولی چون غمچه الفت خانه پر شد
 ولی ده مسکن عشق سیم زان
 ولی چون قصره بزری چکیدن

هر گشت آنها بر خدم کل سکته
 چراغ خانه اه و شعله دیر
 دلی ده خوبنها می جوش اتش
 هر گشت دیده دانع دل از زد
 هر گشت لاره دانع اترش خوش
 هر گشت می محبت آفر آباد
 دلی چون شعله سر جو بس پیدن

دلی چون خاطر بیل سکسته
قیامت زاده های آه در بره
بیند روی اتش، پشم بد و
حریف عیبل و پروانه عینی
وشوخي مصر عمر باں و پری کن
گز ناخشم فتنه کرد و نمک سما
شوم با شاه مطلب تم غوش
پیا او رنگ زیب عالمگیر
میح شاه سرگن و استانی
چراغ دوده صاحب هرانی
پیا شرع، عالمگیر غازی
عجیدا و جهان برخوبی نلان

ولی وله بمحظی و رخون ششته
ولی پروردۀ آغوش محش
ولی از لذت آرامی بمحظی
ولی بسیار صورت حسن معنی
خیلمر را معنی رسبری کن
ملاحت آنقدر دشترم افزای
غیرهم ساز از لطف خطا پوش
در مرح پادشاه او رنگ زیب عالمگیر
پیا او خامه کرد و ازی مانی
شه او رنگ زیب کامرانی
سرافراز جناب بسیاری
سر و سرگردانه کیه و نظر ازان

سگ آید بدر در رو باه هر روز
بود در خلوت ابرهی سهم دهم
منی جامش شکست شنید دل
شکست نمک چون صبح سعادت
نماید در نظر دیر پایی حجت
ملک را حیرت شکوید که خانم
گدازش میکند در پایی عرفان
خشم می خواند ش در دل کلم نام
ز تاک انگور زار خسیر فرمود
دعای دلتش ورزشان

بدور عدل این شاه ششم نو
تجنت سلطنت هم شوکت حجم
دلش ا نور عرفان شمع محفل
بود روش ز رویش در عبادت
چشم کرید را ثوب محبت
نیک کر حق چو آید بر سر جوش
شود چون آتش عصیش فروزان
بدورش می کند گرد خم ارم
درو چون ملیمه دید موجود
و هانم خود بخود گوهر شان

در تعریف پنجاب

بنید مرکشون می غایر گرتا ب

عزم

قسم خوده بنا کش آب کوش
 نمی نمی کار سانه خاک پا ش
 عروج نشسته معنی ز تا کش
 خجایا هش و لر بای زلف سفل
 نخ خوبان پیش خلط کشیده
 قول کشیده صدره می شود آب
 درین کلاشن بود گرم ناشا
 دهوا پیش سرزین عشق دین
 شنکر کو بیند و گو هر یم و شنده
 پی سودا ذل عاشق خرد راز
 برین عموی که کرد م شا بهی
 بیع غمزه ها بر چون فاطح

چه پنچاب اشنا ب هفت کشیده
 فضای نشسته هوایش
 امنای کعبه و لهاظ خاکش
 غبار ش آب و رگن چزه گل
 ببر حاشر از خاکش و میده
 زشوق آنکه نا آید به پنچاب
 حنک آنکس که در هنگام سرما
 سکر ما هم هوا پیش و لذتیست
 بنا شرح پ ز روی چشم شنده
 ببر شریش بیان گرم باز را
 بخوبیه از نغان میرودست
 ببور جلوه ها خوشیده ساطع

مکتب عشق

که از مکتب نکو تر غیت جانی
 مقام هم پچوش شاهد ناری
 کتاب سیرا شیرازه وارد شد
 نخودم جانب مکتب گزای
 که من سی پره دل می فرم
 بغل پروردہ تجنیس
 خروز همسر هی پرین نه
 بلکر دان لطف طالع خویش
 مکلف بر طرف از خویش فهم
 خلط کفم حندیں ناز برداشت
 پس آنکه سوره اخلاص رخوا

شندم دوش از طرز استاد
 خصوصاً مکتب عشق آفرینی
 مرا فرزی بدل شوی اشنا
 با میده اشای انگاری
 برآمد بر در مکتب خروش
 گمکوش شاهد آمد ناله من
 مرا از هر پنهان دار و خونه
 زرسکار کرد و فهم کیم قدیم
 گلصف پیشتر آ، پیش فهم
 زدست من صبد اغواز بردا
 زهر او ل غبارش برافشان

بگفتم ارشود طالع مددکانه
 بگذاشت کنترک بگفتم که که آی
 مبادا شنود آخوند خاموش
 پسندش کرد و گذاشت خیلدا
 بگذاشت کنترک بگفتم نگاهی
 بگذاشت خیلدا میز خوش

کیفیتِ قص

گذشت پروردۀ حسن برگشته
 نگاه او رم آهود را غوش
 چمن را احکمی پیرین کرد
 رخش با همبلدۀ آتش پستی
 او اپا با جف در خود فروشی
 گذشت پاشنده بزرگم نهان
 قیامت حرفی از خاطر فراموش
 زدنها بجود این سینکما مزچا

تی زنوخی آهوس رشته
 او ای و هزاران جلوه بروش
 نشست و نیزم در شک چمن کرد
 مذاخم دیده ام در عین مستی
 نظر با باحی در گرم جوشی
 تجمیم مای پنهانی که دانی
 زهر سو محشر نظاره در جوش
 چور گنین جلوه او محلیس است

برگزت آتش با قوت خاموش
 بسان شعله نمود تیر بر جست
 زباد دا من خود تیر می شد
 همه اعضا چو می جو با وه در جو ش
 نپایش فتنه پارادست نای
 ستادون با قیامت دو شردو
 کجی پن شان خ گل کج ریستاد
 شدی هوی کمر خطا کف دست
 زدی یسلی بروی زید پریز
 شکستی دانه انگور دلها
 برون می ساد از هر دانه بی
 ندانم خون نایی یا شرابی

چه می باشد شست اسی شعله پر جو
 شنیدین غمید چون آن سو خ پر
 چو قص از شعله ایکنگر سر شد
 بر قصش گرمه شو خنها بر و دوش
 دل عاشق شد در بیقراری
 نشسته صد بیابان هم دارخو
 گنجی پن بق حبیش سازداوی
 چو بردی بر کمر دست آن داشت
 چو میکردی یعنی بست افانی گنجز
 بپاکوبی چو بستی هست از جما

غزلیات

که می بمالد بخود این هچون مانگ از پرید
شود طاوس سر چمن برگ شتره دینها
نهچو موج از خود بکار من سکست افراوه
خلق سیداند که می خوردست مست افراوه
بهمت ارباب دنیا بسکر پست افراوه
فعان شعله پناهی که داشتم دارم
نظر بحشم سپاهی که داشتم دارم
کبوی وصل تو راهی که داشتم دارم
خيال طرف محله پناهی که داشتم دارم
پس هر عرب خواهی که داشتم دارم
بد تمارمار گیا هی که داشتم دارم

لکر د و قطع ببرگز جاده عشان زد و نهاد
پیاد داغهای که منه دار دنها
دشتم پر زور طاقت زیر پست افراوه
طاقت برخاستن چون پون گردند که نهاد
چاد راه خویس کردیدند چون گردیدهای
پیاد فد نواهی که داشتم دارم
زرنگ کوکب طالع ندارم آکا هی
ہموز رحم حکمر منظر تجلی کهست
چرا قبلاً ایندر در دلکر دیده است
زیارت نهادی خواسته من عجیب
زیارت نهادی غنیمه است بسته

خاک کوی باریم جویم طلبکار خودم
صیده و یغمگرچه در ظاهر گرفتار خودم
از بهار و اغچون فانوس گذر خودم
نمایمی گردیده ام چون جام سرشار خودم
شوختی انداز خود گرده است تماز خودم
در راه افرا و گیها گردیده است

پس داشتم سویش ولیکن در پی کار خودم
گذر لفظی داده ام در خاطرم گشترده است
نمیست بر من با غبان این حسنه انتی
نشه بزم محبت بخود پنهان بوده است
پاد حسنه در دلم رنگ اثر نداریم است
دست من گرفت غیر از گوشته اما حسنه

چون غمینت نآمدم فکر سارا آئنا

دلنشین ابل معنی همچو اشع خودم

صفای باده راحت رسانج پیده
در ازی شب محنت کشانج پیده
ورازدستی نوک سانج پیده
رَمْ نگاه سیمه چرداگانچه پیده

زیید بخود می عاشقانچه پیده
ایز زلف سیاهی نبوده هرگز
پچگانچه مرگان فشنجه نباشد
سکار آهومی مشکین گردیده گاهی

مرگ کر م نکاهی نموده است که
 زبان شده آتش پیان چه میدان
 باش س نکاهی نرفته جائی
 نموده سیر بنا گوش ما ه رخساری
 ترا که خنده گل بی دماغ داشت
 تو ای طبل در آشیان چه میدان
 نظر ببر غنیمت نیکنی چه کنی
 ز جان غیر تری قدر جان چه میدانی
 ناصر علی سر بندی

دفاتر ۱۰۸

غزلیات

محبت جاده دار و نهان در خلوت بوا
 چون ساقی شوی درست کن ظرفی بینها
 تقدیر بحر باشد و سعیت آغوش ساحلها
 اگر در دل که از آید تو ان جل کرد مسکلها
 بیش روشنی این کلیبه تارا تجا دارد

توره از کریم ابابب رخود نگه دارد
 بعضاً دو دلست گردش پشم تو می‌باشد
 پس از مردن خوش شمع کشته روشن شد حیران
 علی امش می‌شیرز در جام و سبواد
 الیا ایها الساقی اور کاساوناولها

مذار حضرت ولیاب حسن بی جایش را
 نظرها غافل و عالم راز کمیت حسن
 شوختی پامی و بویدن قلب تهی کرد
 درین صحرای کلام می‌شنند لب جان و احیان
 بحشر حرف بی صوت است فرماید شیوه
 مذاختم دل شیوه کمیت لیکن انقدر داد
 باین شوختی غزل گشتن علی رکس زیاد

نکوئی گردد و زین بھر سکوئر شود پیدا
 مز قشن و انجوا هم ماند در راه طلب بگز
 غبار خاطر دان است الهماء هنر کردن
 برگان ابر نهان است دلار عبار
 بله عت کوش گر عشق بلا اگر کیر میخوا
 به پری سعی کن گرد در جوانی فلت کاست
 پیدا

علی شعرم با ریان پیر شیرت آن رسم

که صاحب بن بگرید، آب و فرش پیدا

این گھنکوی ساخته صرفی شنیدنی است
 پریانی زیاده زرقا است بردانی
 صایع گنگشت تخم محبت و پیدانی
 وندان ماند در دهیں و آن گزیدنی است

شف و نگار عالم امکان دیدنی است
 دنیا خوش است لیکن باندره و خو
 دندر خاک شد و لالان بکی هنر
 داغم زناتا می افسوس زندگی

صد رنگ کر بختیم و هنر مشری نیا
شد فطره این گهر ز خجالت چکیدنی است
کوئر شود بدل می بی در در اخراج
مسان عرق ز آتش دوزخ کشیدنی است

بلبل بجا می خویش و گل ز جای روشنی
مشوق عاشق است حکایت شنیدنی است

غبار خاطر عاشق مدعا طلبی است
بنحوی که منم باید دست بی دلی است
خراش سینه بلبل بونک خارگشته است
فدا می کوری خفاش حشم بینایی
که بخیر زرخ آقا ب نیم بشی است

هزار جرم درین تیره خاک بر بزم خود
نام ریک روان شیشه ریزه طلبی است
میهم کوئی تی سنجی کشان دست نگذند
و گرنده دیر و حرم خانه زاده یک نسگند
ما شکر بان ل بی رحم در بغل و اند
بیان بازی دوں لعل و در درون نسگند

زخمی ام مرنو نهال سکوه مکن که پختگان به بسته خود نگذند
فریب آینه روزان روزگار مخوز صفا بچره نایاب و در نهان نگذند

پیش از عادل باز علی سلام رسد

از عشق تو گل و بیل بحیله در جنگند

شمع خسارت توارو شن درین کاشان بود
چشم ما پروانه و مرگان پر پروانه بود
هیمار شهر و صحراء است از تقصی حسون

جو پر زا به بیک پیمانه می بایستم
از نصیحت های ناصح پیغمبر کشته شده ام
این حدیث بی اثر در کوشش ما افسا بود

از سخن هر گز علی در می کس کشکختیم

اختیار ما بدست هفت مردانه بود

ایشان حیدری خسین تو اسکار
نام تو در نزد کند کارزو لفقار
دشمن کش جهانی و بیک دوست پری
فتح و ظفر و نجات مستند در قطار

تیخرد و سستان آنی نموده ای بو بهار خلق تو بروی محل نمود
 مرغ دلم به نیم گندم صید کرده ای طا بران عرش خد گشتر مسکا
 ناصر علی تراز تو خواهد هراد و بس
 ای ابر فیض بر بمه عالم که بیهار
 که پر شیخ و بزمی دار جهانی که من ام
 پیمانه کعبه و دیر است یادی که من ام
 دلی دارم جواہر خانه اسکن تمحیث
 بدست آورده ام دل راز یاد نمی پرسی
 چمه تصویر معمشوی است قرآنی که من ام
 حما شکست پیروان قلن سان بدم زدا
 علی من می شناسم آن که من وزدن حکمر
 فل طون آه اگر می دید یونانی که من ام

قیمت خارجی عالی

دفاتر ۱۱۲۱ هـ

دیضیمه

مشیش کرده دل پسح باب نشد هزار حیف که انگور ماشراب نشد
 زیهم طعنہ زینخانه کرچہ شب رفی عجب که جام بست توان اش نشد
 گرانهای یا قوت از چه ره باشد اگر زرگری جال تو اش آب نشد
 شهید عش ترا خسلد جادو دان دادند ولی چه سود که اجر کن اضطراب نشد
 بهار خواست که کل را چو عارض نکند شد ایقدر که شد، اما باب قتاب نشد
 چو عمر حضرت دل پسح عمر مشهور است شب فرق گمکر داخل حساب شد
 گم است عیش جهان پیش عم کننده برق پقدرت شنجه از گریه سحاب، نشد
 حباب دار میاد انس کشی پچا چه خانه که که پکت دم زدن خراب نشد
 بچشم خلق زرمی توان شدن شیرین بغیر مردم سرانجام شهد ناب نشد
 محظوظ اسخن عالی آفسین دارو کدام چیز که از شعرش اشغال نشد

و انها نشیسته مارا چمنی ساخته اند
بردل زار زکل پر چمنی ساخته اند
ماده ان توبود کی سخن غنچه رو است
بیش از این نیست که شکل و هنر حسنه
هر کجا هست بته بچمنی ساخته اند
نمک حس سرو قدش غنچه بش رکشم
از بهار آنچه بجا ماند ته ساخته اند

هر غزل مجلس معنی است که عالی طبعا

چون مصادر تعلم انجمنی ساخته اند

فشه در چشم گمار است چه می باید کرد
کردش لیل فنوار است چه می باید کرد
دوش از آن شوخ جفا پیش خود نمایدم
در محبت همه دول بردن دول با چن آت
وصل رو داد بدل طاقت دیدار نماید
پیش از ارتو جهادیدم و کس دادند ای
آزاده پر روز شمار است چه می باید کرد

دست صحی است نسیوری زمن آمده است چه می‌باشد کرد
شمن صبر و قرار است چه می‌باشد کرد

ساقی اصرار من از توبه حجابی دارم خود پن وقت خوار است چه می‌باشد کرد

عالی از را و فاختک هرگز است جنوز

بر دل یار عبار است چه می‌باشد کرد

شد آدم رضمن چون میخ باب اندر
آمدند من و بدین چون حشم خواب اندر

پنهانم و پیدا نمیخوایم هر لفظ
موجودم و نمودم کنیفیم شراب اندر

آباد و خسرا بزم من چون خار تصویرم
گرایم و خاموشم چون طفل خواب اندر

بنایم و نایم چون قلعه آئینه
پیدا نمیخوایم آدم برابر اندر

نهم دورم و هم زد کیت چون نیش صور حشم
هم عشرت و هم حرست چون وصل خواب نمیخواهد

محبوبم و محبت ارم در کردان هر کارمی
در کارم و پیکارم صفرم بحباب اندر

عالی چو کنایم من هم خامش و هم کویا

حضرمون سوالم من پنهان بخواب اندر

صید صیشاد دیده را نامنم . آهوان رسیده را نامنم
حاصلم نیست جز نخم و حسرت
ناقصم نامنیرسم در خاک .
بچکد آشک از جداها
تپش دل بود سر اپایم هظره نما چکیده را نامنم
شکشم بحالم دل حالی
کل بی وقت چیده را نامنم

آن نیست که از راه وفا آمده رضی . شدر آه غلط ورنه چرا آمده رضی
چندان نشستی که شود نخجی دل بلات
شد لذت دیدار مرانام تو بروند
در چیده دل هیچ قراری نگرفتی
پون دانه هیچ بدست اسی در پکتا

چون بیوی کل و باد صبا آمد در شی
ما تده جان بر لب می آمده رضی
چون هکس در این آیینه ها آمد در شی
آخر چیده آئین و دعا آمده رضی

در خلوت دل بود نهان پارتی عالی

چنان طلب در راهه حا آمده روشنی

میرزا احمد القادر سیدل

وفات ۱۲۳۶

رباعی

قومی به تماشی زردمال خوشنده قومی تماشی خط و حال خوشنده
پدل همه را بحال بد می سیند خوش حال کسی نکند بهر حال خوشنده

رباعی

پدل تا محو که بن شیه بیکم گاهی گل دگاه غنچه دل تنگیم
گویند زرگها برون باید بود. دشوار تحقیقی که ما هم زنگیم

قطعه

ما باریم در این حیرت سرا جلوه ما غیرزیگی میش نیست
گرددیم از خود کجا خواهیم فوت رحیث اینجا اunder لکنکی پش نیست

در بخود سازیم جانی غیرت است
 قیده سئی نیز سکی پیش بست
 هرچه پر اشیمه نا ریختند
 گرمه حن است زنگی پیش بست
 سرخوش شیمی باشد بود آولین
 گرچه این هم و هم سکی پیش بست
 یاد بیاران

کو گذشتہ رفیقان زدل فراموشند
 کدامن مالک که در پرده اش نیجو شنید
 تو سخت پیغمبر می ورنہ رفیقان بکسر
 تر خجلت مردہ واکردن تو روپو شند
 پیغمبر احمد بن حیرت بظر ابو زند
 گلکنون پرده دل داعمی خاموشند
 هنوز زحمت سعی تو میکشند بسخاک
 تو مازبار تعلق نرسته ای دو شنید
 بچشم بسته نگاهی که این پرسی صفتان
 نزدیکه اند از این پریمی ناخن باقیست
 تر دیده پیشه حرفان هنوز در گوشند

غزل بیانات

شتم است که هر سوت گشته که پس پرین و سمن داشت
 هنوز غنچه کلمه نماید امی در گذاشتم پن در آ

پی نافه های رمیده بونپندز حمت جست بود
نخیال حلقه زلف او کری خورد پشن در آ
نفت اگر زه فون و متعلق هوس سجد

بهه عمر با تو قبح زدیم و نفت رفع خواهد
چو عبار ناله به میان تردیم کامی ز استوان
نه بر ابعالم سخودی قدحی است از می علا
دل ناتوان بکجا برد المم تردد ها بجزی
نبدامنی ز حیار سده بدهستگاه دعا رسد

چمن طبعت پدم ادب آثار سلفتگی

زده است ساغر زنگ و بو به دناع غیر پر

پاکه آتش کنیت هوا تیز است؛ چمن زنگ نگل دلاله صنی انجز است
رکشی که سکا هست فلاند دامن نماز چواله دیده نرس ز سره لبر ز است

نیم زلف تو صحیحی کندشت از گلشن
 هنوز مسلمه موج گل جنون خیراست
 که خشم نفسها بجستجوی مراد
 هواهی دادی امید آتش ایزراست
 زفیض چاک دل اندازانه داریم
 چوغنچه تنگ مشمرغ ما سحرخیراست
 باز سرگرمی نظاره باما نشده است
 شعله آتش ویدار گل افسان شده است
 درین حیله اغمی که طرب جوشی بخشم دارد
 آهاب دکر از آب نایان شده است
 صبح گل نذر هر یهان که در این عشت لگا
 آتش و آب هم دست و گریان شده است
 آب را اینمه کیفیت رعنائی نیست
 مگر از پر توفیض قدحی جان شده است
 پدل آن شعله کزو زخم چرا غان کرست
 یک حقیقت به هزار آئینه نایان شده است
 بچشمی که دل آئینه رضا طلبی است
 نفس درازی فرماده ای بی ادبی است
 می رجم کشیده بیم خدر جو صد حیند
 تنگ شرایی هجرم شدیده علبی است

خار جام سی سکسی آسان بست
از ناله تا نجاشی هزار شنیه است
بدر س دل عجمی داشم چهار کنم
که که متعارض آسان شود عربی است
ز دور باش غرور تن فلشن پدل
من و دلی که امیدش خوش زیری

از چین تا انجمن جوش بهار رحمت است
ویده هر چا باز میگرد و دیوار رحمت است
کو دیان اکنکه ما از ناخدا منت کشیم
خواه طلعت کن تصور خواه نور آکاد با
کشی داشت و پائیهای اندار رحمت است
هر چه اندیشی بمان و آشکار رحمت است
آنچه عصیان خوانده آئینه دار رحمت است
نمای خواه در مید آخوند کار رحمت است
دشی داشت معاصی را دور و نزدی

شب که طوفان جوشی هفتم ترم آمد بیاد
نمک دل کرد تم علی دیگر تم آمد بیاد
ما سحری پرده کرد و هفتم از خود رفت
الواع ای هنرمندان و لبرم آمد

ای فراموشی کجایی تا بفریادم رسی
باز احوال دل غم پرورم آمد بیاد
ماکداین آبرو خاک در شخواهی شد
داع شوایی جبهه ادامان ترم آمد بیاد

پدل اندر حالم محنتصان بود است

ماشست آینه عرض جو هر مر آمد بیاد

برای خاطرم غم آفسیدند طیل خشم من نم آفسیدند

چنان تا هم سراز فرمان تسلیم
اگه جو ابرو م از خم آفسیدند

طلسم زندگی الفت بنای است
نفس را یک علم رام آفسیدند

اگر عالم برای خویش پد است
برای من صراهم آفسیدند

علجی هست داع بندگی را

اگر مشتم و کرم آفسیدند

خوب من زلف یار برد ماند وضع من روزگار را با خود

ما نظر بیار کرده آیینه است عمر برق و شهار را ماند